

MAGVETÉS

A SÁRVÁRI EVANGÉLIKUS
EGYHÁZKÖZSÉG KIADVÁNYA

2014. KARÁCSONY

Angyal

„Az Úr angyala megjelent nekik, körülragyogta őket az Úr dicsősége, és nagy félelem vett erőt rajtuk. Az angyal pedig ezt mondta nekik: Ne féljete, mert íme, hirdetek nektek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában. A jel pedig ez lesz számotokra: találtok egy kisgyermeket, aki bepólyálva fekszik a jászolban. És hirtelen mennyei seregek sokasága jelent meg az angyallal, akik dicsérték az Istent, és ezt mondták: Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség, és az emberekhez jóakarát.” Lk 2, 9-14

Emlékszem, a nagymamám szobájának falán volt egy kép: mikor kisgyerek voltam, sokszor megálltam előtte. A képen egy kisfiú és egy kislány kelt át a hídon, egy erős sodrású patak fölött. Egymás kezét fogták. Tekintetükön nyoma sem látszott félelemnek, mindketten mosolyogtak. Mögöttük egy nagy, szárnyas angyal állt: oltalmazta őket a veszélyes úton. Ismerőseink köréből a felvilágosult felnőttek elképesztően giccsesnek találták a képet. Naivnak, gyerekesnek, erőltetettnek; az angyalt túl rózsaszínűnek, a szárnyait túl tollasnak és vaskosnak. De a nagymamám sejtelmesen mosolygott a megannyi kritika hallatán, és a kép ott maradt a falon. A nagymamámnak tetszett a kép, és persze nekem is. Akkortájt kezdtem sejteni, hogy biztosan úgy lehet velem is, mint azokkal a gyerekekkel a hídon. Amikor jó párszor, bár kis híja volt, mégsem törtem össze magam, vagy amikor még idejében megtaláltak, miután világgá mentem, a dolgot úgy zártam le: biztosan egy angyal vigyázott rám. Láthatatlanul, de rózsaszínűen, vaskos, tollas szárnyakkal.

Különös történetek is keringtek otthon. Mikor jó anyám még kislány volt, szenteste délutánján egyszer lehasalt a szobaajtó elé, s az ajtó és a küszöb közötti résen betekintve látta, hogy a szobában valakik díszítik a fát. Mint utólag kiderült, természetesen angyalok serénykedtek ott, de szakasztott olyan házi papucsban, mint a mamáé és a papáé. A családi emlékezet megőrzött egy másik igaz történetet is. Akkor is szenteste volt, hazafelé jöttünk éppen a templomból, és a sejtelmesen kavargó ködben, a szitáló hóesésben két angyal lépett ki sietve a házunk kapuján. Biztosan valamivel korábban érkezünk, mint várták: hajtott haza az izgalom, az ajándékvárás, így az angyaloknak

gyorsan kellett távozniuk. Emlékszem, én is egészen tisztán láttam, amint a sötétben egy pillanatra földeregett szürkésfehér alakjuk. Az angyalformájú ködgomolyag lassan eltűnt a szemünk előtt, elvitte magával neszesésüket, a titkot, a csodát – és csak egy halk csengőhang maradt utánuk.

Aztán még máskor is találkoztam angyalokkal.

Legtöbbször nem is karácsonykor, de mégis „karácsonyos” pillanatokban. Egészen emberi formájuk volt. Rám mosolyogtak, belém karoltak, elkísértek egy darabon. Voltak közös kalandjaink. Nagy nevetések, beszédes csendek, lélekérlelő vívódások. Sokat tanultam tőlük. Leginkább magamról. Mindig a legjobbkor érkeztek: kihúztak a csávából, adtak egy-egy jó tanácsot, fenékbe billen-

tettek amúgy „házipapucsosan”, és mikor vacogtam az élet hidegétől, betakartak láthatatlan szárnyukkal. Úgy kerültek mellém, mintha csak véletlenül találkoztunk volna. Legtöbbjüknek nagy, csodálkozó szeme volt, átható tekintete. Diszkrétek voltak, barátságosak, néha azért szigorúak is. Szeretetet kaptam tőlük, és szeretetre indítottak engem is. Soha nem követelöztek, nem akartak helyettem dönteni. Türelmesen figyelték, hogyan érik meg bennem a szó, a tett, a szándék, merre indulok, kikkel szövetkezem. Ők mondták ki azt az igazán fontos mondatot, azt az erős és oltalmat adó mondatot, amelyből bátorság születik: Nem Vagy Soha Egyedül!

Persze, nem mindig ismertem föl őket. Hiszen az angyalok többnyire álcázzák magukat. Szégyenlősek meg játékosak is. Szeretnek bizonytalanságban hagyni. Sokszor csak évek múltán döbbsentem rá: igen, ő meg ő biztosan közülük való volt! Visszatekintve aztán sokszor helyükre kerültek az események, belesimultak a Történet medrébe. A titkok és csodák olykor megmutatták igazi természetüket. Emlék angyalaim a múltból terelgettek a jövőm felé.

Egy kedves, öreg angyal egyszer azt mondta nekem: Hidd el, Isten világa tele van követekkel, és egyesek úton vannak feléd is. Ma is várom őket. Tudom, mikor elérkezik az idő, mindig megérkeznek hozzám. Ez egészen biztos. Ha jól fülelek, hallom szárnyuhogásukat.

Varga Gyöngyi
az Evangélikus Hittudományi egyetem docense

Megjelent a Luther

Kiadó: Fényforrás című kötetében, 2006 - ban

A reformáció 500 éves évfordulójának a megünneplésére készülünk

„Ha tudnám is, hogy holnap elpusztul a világ,
még akkor is ültetnék egy almafát.”

(Luther Márton)

1517. október 31.-én Luther Márton kiszegte 95 tételét a wittenbergi vártemplom kapujára, és ezzel kezdetét vette a reformáció, amelynek 2017-ben lesz az 500. évfordulója.

Az alkalom méltó megünneplésére készül világszerte az evangélikus egyház, nagyon sok evangélikus gyülekezet, így mi is sárvári evangélikusok.

Luther Márton almafás szobra a Budapest Fasori Gimnáziumban.

A reformációi Magvetés számban már közöltünk egy cikket a reformációval kapcsolatban. Fontosnak tartom, hogy a következő hónapokban és években, ez a hír minél nagyobb nyilvánosságot kapjon. Mind az országban, mind a városban ez ne kerüljön le a napirendről.

A reformáció 500 éves évfordulójára készülve minden évnek volt egy-egy súlyponti témája.

Nyilvánosság. Szabadság. Nők. Tolerancia. Kultúra.

Azt gondolom, hogy mindegyikünk ezeket fontosnak érzi a mindennapok során.

A stratégia alkotás kapcsán beszéltünk arról, hogy mutassuk meg magunkat, legyünk „láthatóan evangélikusok”.

Ez Sárváron sikerült a különböző programok szervezése kapcsán, ami nemcsak gyülekezeti, hanem városi rendezvény is volt. Ilyen volt idén nyáron az amerikai musical tábor, tavaly pedig az Egyházmegyei Nap, itt Sárváron. Mi is bekapcsolódunk a város által szervezett programokba: Tavaszon a női és férfiegylet tagjai részt vettek a városi szemétszedésen, és a másjusfa állításon.

A minden napjaink során a szabadság számunkra természetes, talán azért mert az ölnkbe hullott. De nem volt ez így a gályarabságra ítélt protestáns lelkészek, vagy éppen Ráhner Máté evangélikus lelkész esetében, az 1848-50-es években. Mi egy független országban, szabadon gyakorolhatjuk vallásunkat. De ezt meg kell őrizni, és nagyon kell vigyázni rá. De ide tartozik, amikor kamasz gyermekeinknek mi biztosítunk „szabadságot”. Éljük vele.

A nőegyletek a II. világháború előtt, fontos szerepet töltek be egyházunk életében. A sárvári gyülekezetben az újjáéledő mozgalmat örömmel fogadtam, és támogatom. Számos gyülekezeti program szervezői, aktív résztvevői. Nagy szerepet töltenek be a nők, a családjainkban is. Talán ezt is természetesnek vesszük a mindennapok során.

Fontos, hogy toleránsak legyünk egymás iránt, akármilyen közösség tagjai is vagyunk. De azokat az eszméket el kell utasítani amik, gyűlöletet keltenek, amik az emberi méltóságot a sárba tapossák. Toleránsak legyünk a közösségen belül is, elfogadva a másik ember véleményét.

Az evangélikusság kulturális értékeit mindannyiunk felelőssége népszerűsíteni. Talán a legfontosabb, hogy mindenki megismerje a Szentírást. Vagy az evangélikus énekeskönyvet. Ne csak a vasárnapi istentiszteleten, az otthonainkban is használjuk. De az istentiszteleten elhangzott prédikáció is a kultúra része lehet. Mit értett meg, mit vitt haza a hallgató. A Luther Kiadó nagyon sok értékes könyvet forgalmaz, ezekből lehet rendelni akár a parókián is. Sajnos az evangélikus élet heti lapunk olvasottsága visszaesett. Pedig számtalan, színvonalas írás jelenik meg benne hétről hétre.

Kedves Testvérek!

Ahhoz, hogy méltóan ünnepelni tudjunk, összefogásra lesz szükség. Azt, hogy ez működik, már több alkalommal megmutattuk, legutóbb 2013. év tavaszán az egyházmegyei napra készülve, amire nagyon büszke vagyok.

2017-ben, helyi programokkal szeretnénk az országos, sőt európai program sorozathoz csatlakozni.

Ami lehetőség, kihívás, és feladat.

Kulturális eseményekre, koncertekre, hangversenyekre színházi előadásokra gondolok. Amit a város vezetésével közösen szervezve tudok elképzelni. Több tárgyalás van mögöttünk ezzel kapcsolatban mind a város, mind egyházunk vezetésével.

Fontos a média megjelenés. A helyi gyülekezeti, városi újságon túl, a helyi televízióban is el fogjuk kezdeni a reformáció 500 éves évfordulójának a népszerűsítését. A honlapunkon elérhetőek lesznek a helyi programok mellett az országos rendezvények is.

2016-ra, egy évvel a reformáció kezdetének jubileuma előtt elkészül a Luther Márton élettörténetét bemutató rajzfilmsorozat, így szervezhetünk nyilvános vetítéseket a parókián. Később a filmsorozat szerepet kaphat a hittanoktatásban, a konfirmációs felkészítésben.

A Magyarországi Evangélikus Egyház 2017-re irányuló egyik legnagyobb vállalkozása Luther Márton válogatott műveinek új, tudományos igényű magyar kritikai kiadása, tizenkét tematikus kötetben. Luther olvasókörök szervezésével megismerhetjük a műveit.

A fiatalok megszólítása is nagyon fontos, amit iskolai vetélkedők szervezésével lehet elérni.

Nagyon sok ötlet van, de nagyon sok a feladat is. Ezért kérem a testvérek segítségét, a méltó ünnephez mindannyiunk munkájára szükség lesz.

Kedves Testvérek!

Újra eltelt egy esztendő fölöttünk. Köszönöm mind a presbiter testvéreknek, mind az egyházközség tagjainak gyülekezetünk iránt vállalt szolgálatát, áldozat vállalását, és támogatását!

Aldott Karácsonyi Ünnepeket Kívánok!

Horváth Zsolt

A kőszegi konfirmandus találkozó élményei

Az evangélikus konfirmandus nap számunkra Isten ajándéka volt! A sárvári gyülekezetből 7- en vettünk részt a találkozón, november 22-én. Oda is és vissza is Vasi - Volán busszal utaztunk. A busz legvégét foglaltuk el, ahol kártyázni kezdtünk, a játék nagyon jó és vicces volt. Amikor odaértünk, először a templomba mentünk, és egy közös imával kezdtük, utána énekekkel folytattuk. A napot azután a Kőszegi Mezőgazdasági Evangélikus Középfiskolában töltöttük. Először megnéztünk egy filmet, amelynek a címe WWJD volt, angol jelentése :

Sárváriak sora a dísztermi vetítés alatt

What Would Jesus Do? Magyarul : Mit Tenne Jézus ? A film segítségével egy amerikai kisvárosba és az ott levő gyülekezet életébe csöppentünk, ahol az utolsó istentisztelet folyik éppen. Henry - a gyülekezet lelkésze nemrég vesztette el a családját egy autóbaleset következtében. Mivel nem tudott túllépni a történeteken, a hite is megrendült. Elhatározta, hogy lemond a papi hivatásáról. A gyülekezetnek pedig még azon a héten szanálni akarja a templomát egy ingatlan befektető cég. A bejelentéseket követően, percekig néma csend volt, de a csendet egy idegen férfi törli meg, aki munkát keresni jött ebbe a városba. A gyülekezet tagjai sorra elutasították az idegent, amikor munka ügyben náluk járt korábban. Most a templomban találkoznak és ez az idegen férfi az egyetlen, aki egy szenvedélyes védőbeszédet mond. A beszéd végén hangozott el az a kérdés, hogy Mit Tenne Jézus? A beszéd után elájult, és később kiderül, hogy halálos beteg. A gyülekezet tagjai gondolkozni kezdtek a történeteken. A lelkiismeret hangja egymás után megszólal az emberekben. Kimondják, hogy meg kell menteni a templomot és változtatniuk kell az életükön. Innentől kezdve a gyülekezet élete is nagymértékben megváltozott. Diana aki újságíróként dolgozott, azt mondta , hogy nem adja ki azt a botrányt, amit a polgármester vitt neki . De itt van Max is aki egy nagyon tehetséges zenész fiatalember, és egy jól jövedelmező szerződés aláírása előtt áll, de nem írja alá, mert nem hirdeti énekelve azt a bűnt, amit megírtak .

Végül itt van Virginia, az üzletkötő, aki régen nagyképű , önző , öntelt hölgy volt, aki mások házáat megvéve, sokakat az utcára taszított. Viszont az idegen szavain ő is elgondolkozott. Ők így négyen: Henry, Max, Diana és Virginia, személyes megújulásukkal, meg tudták mentik a templomot, és a közösséget.

A film befejezése után, csoportokra osztottak minket, mert minden székre egy szereplő nevét tették. Mindenki a csoportjával egy osztályterembe ment, ahol megbeszéltük az egyes szereplők történetét, milyenek voltak és mivé lettek.

Délben az iskola ebédlőjében meg ebédeltünk, és az udvaron még volt időnk játszani is. Arra is volt idő, hogy barátkozzunk, ismerkedjünk, sokan nagyon kedvesek voltak velünk.

A délutáni csoportfoglalkozásokon arra kerestük a választ, hogy milyen volt a gyülekezet, és az hogyan változott meg? Végül visszamentünk a templomba egy utolsót énekelni, és elbúcsúzni. Mivel a busz indulásáig volt még időnk , beugrottunk egy jó cukrászdába sütitni. Végül ráadás programként, a főtéren megláttunk egy síugró sánctot, amit ki is lehetett próbálni. Közülünk csak Márk és Kitti vállalkozott erre. A landolás volt a legnehezebb művelet. Csak estefele érkeztünk haza Sárvárra, ahol könnyes búcsút vettünk egymástól. Nagyon jó volt ez a nap, mindenki jól érezte magát. Szerintem ezt a napot Isten küldte nekünk, hogy testiekben és lelkiekben fel tudjunk készülni a közelgő Ádventre.

Illés Csenge és Koltai Kitti -
konfirmandus

Nyári Márk a síugró sáncon

Erre a QR-kódra kattintva megjelenik a honlapunk!

Az egyházközség kegyszereinek restaurálása

Egyházközségünk legrégebbi, muzeális kincse 2 darab óntányér a XVIII. századból. Beszerzésük és sárvári használatuk a türelmi rendeletet követő időkre tehető.

1794-ben épült meg a mai templom elődje, ami sajnos 1829-ben leégett egy városi tűzvészben. Ezek a 200 éves otyatartó – úrvacsorázató óntányérok már régen nincsenek használatban, de szerencsére megőrződtek. Az Evangélikus Gyűjteményi Tanács pályázati támogatásával, most restaurálásra kerültek, visszanyerték régi fényüket. Több eredeti és utólagos véset –sátrózás láthatóvá vált, de a pontos céhjelzésük nem olvasható ki, mivel felületük erősen korrodált és megkopott. A restaurálásról az alábbi műleírást kaptuk:

Kezelés előtti állapot

A két tányéron az összes korróziós változat előfordult. Legnagyobb arányban az úgynevezett ónpestis. Ez abban nyilvánult meg, hogy temérdek, szürke porral kitöltött kráter borította felszínüket. Néhol ezek összeértek, ez azt eredményezte, hogy a tárgyak külső rétegei kezdtek leválni.

Az ónpestis a legdurvább korróziós fajta, ami ón tárgyon kialakulhat. Akkor fordul elő, ha olyan helyen tárolták, ahol a hőmérséklet 13 fok alatt volt tartósan, fagyhatásról nem is beszélve. Ilyen a fű-

A restaurált ón tányérok

tetlen pince, vagy a padlás. Ezen az alacsony hőmérsékleten az ón szerkezete megváltozik: ennek oka az anyagban előforduló rácshibák. A tökéletlen rácyszerkezet alacsony hőmérsékleten átrendeződik. Ez lassú folyamat, de ha erről a tárgyról más ón tárgyra szürke ón kristályok kerülnek, akkor ott a folyamat újraindul, felgyorsul, mert ezek gócként viselkednek és megindítják az átalakulást. Innét ered az ónpestis elnevezés.

Restaurálás nélkül az óntárgyak porrá esnek szét. Az ónpestises tárgyat a restaurálás idejéig (ha még megmenthető) feltétlenül el kell különíteni.

Helyreállítás

A tárgyak megmentését két féle módszer kombinálása segítette.

Először elektrolízis került alkalmazásra. Az elektrolit Na-OH (nátriumhidroxid), az áramsűrűség 0,5 amper/négyzetdeciméter, feszültség : 5 V

Anódként rozsdamentes acél lett bekötvé. A tárgyra a NaOH oldatba való bemerítése után Mg forgácsot szórtam. A fémek érintkezésénél keletkező helyi elemek katódján, az ónon keletkező hidrogén redukálta a korróziós terméket. Ez csak 15 %-ban volt sikeres.

Legjobban az inhibitoros sósav vált be. A sósav önmagában oldaná a tárgy anyagát, ezért ezt kerülendő: inhibitor, azaz – ez esetben – 0,5 %-os etilén – diamint kellett hozzáadni. A vegyi kezelést szükséges volt vegyíteni a mechanikus csiszolási eljárásokkal. Ezek együttesen hozták meg a várt eredményt.

A legutolsó vegyi kezelés végén a tárgyak felületét finomszemcsés csiszoló anyaggal és lószőr kefével (2800-as fordulaton) selyemfényűre csiszoltam, így a tárgyak színe egységes lett. Zsírtalanítás után szilikon olajjal védtem le felületüket.

Lakatos Bendegúz
ótvös és fémrestaurátor

Dubai és Abu Dhabi magyar szemmel

Arabia legtöbbit emlegetett dél-keleti csücskében, az Egyesült Arab Emírátságban járhattunk ott dolgozó Krisztina leányunk meghívására. Az utat karácsonyi ajándékként kaptuk, noha november első hetét töltöttük ott. Az ottani időjárás szerint az már a fő üdülési szezon kezdete.

Az arab – iszlám világ felől sok rossz hír járja be a világot. Jelentősen más élmény részese lesz az ember, ha ebbe az országba látogat, mert igen szívélyesen fogadják a külföldieket. 4000 éves történelmük során, a Kelet-Nyugat között húzódo karaván és hajó utak fontos állomásaként, mindig a kereskedelem és az együttműködés volt előtérben. Ez a szellemiség éli ismét virágkorát a XXI. században. „Dubai atyjának” Rasid bin Szaid al-Maktúm sejk

(1958-tól 1990-ig uralkodott) mottója volt: „Ami jó az üzletnek, az jó Dubainak is.”

Közállapot jellemzői

Mindenütt rend és tökéletes tisztaság látható. Egészséges – fertőző betegségektől mentes ország. Sem bűnözők, sem kére-

Dubai Bastakiya óváros egyik széltornyos háza

getők nem zaklatják az embert. Rendőri intézkedést nem is látunk, de tapasztaltuk, hogy a társadalmi normákat mindenki megtartja és megtartatja. Nincsenek pártok, így választási ciklusok sem zavarják az életet. A férfiak és a nők teljes elkülönülése számunkra viszont érthetetlen. *(Folyt. a 6. oldalon)*

Háború és bélyeg

Időszaki kiállítás Budapesten és Sárváron az első világháború centenáriuma

„Az első világháború centenáriuma számos európai múzeumot emlékkiállításra ösztönzött. A Magyar Királyi Posta által alapított budapesti Bélyegmúzeum a maga sajátos eszközeivel olyan oldalát szeretné megmutatni a nagy háborúnak, amilyenre másoknak nincs lehetőségük.

Egyetlen évtized alatt az emberiség történelme során ennyi határváltozást soha nem regisztrálhattunk az atlaszokon, mint az 1914. utáni évtizedben. A töméntelen módosulást meglehetősen pontossággal demonstrálják a

A kiállítás megnyitóra felsorakozva, Horváth Zsolt, Gyarmati István, Dr. Gaál Péter, Koszorús Ödön

postabélyegek, és ha a világtérképre illesztjük őket, láthatjuk, hogy a legmegbízhatóbb indikátorai az uralomváltásoknak. Elsődleges és egyidejű történeti források, hiszen minden hatalom azon nyomban jelezni akarja a külvilágnak, hogy új helyzet állott elő, s erre kevés alkalmasabb propaganda eszköz létezik, mint éppen a postabélyeg.” – mondotta Nikodém Gabriella igazgató a Bélyegmúzeum kiállításának megnyitóján.

A budapesti kiállítás duplungjából kaptunk egy nálunk is kiállítható mennyiségű anyagot.

Az evangélikus gyülekezeti teremben október 19. és november 2. között, ennek 250 látogatója volt. A megnyitó ünnepségen Koszorús Ödön helytörténész méltatta és ajánlotta a látogatóknak a kiállítást.

Részévé vált a kiállítási anyagnak a gyülekezeti terem déli falán látható egész alakos festménye Dr. Rác István gyülekezeti jötevőnknek. Tudósakos főorvosként a háború ideje alatt többször teljesített frontszolgálatot. Erről a Sárvári Járási Hírlap 1915. július 25. száma így számolt be:

„Dr. Rác István kedven földink, főorvos, tizenkét hónap óta ezredorvos, aki legfőbb kitüntetésben is részesült, édesanyját és jó nővéreit gyakran megörven-

dezteti egy-egy levéllel, egy-egy tábori és néha érdekes fényképes levelezőlappal. Most éppen három levelezőlappal van előttünk: 1) Kedves, drága jó Anyám és Testvérek! A nap már fenn van, gyönyörű minden. Itt ülök a Búg vize partján, ahol valaha őseink legeltették a nyájukat és ahonnan elindultak új hazát keresni. Páratlan

Dr. Rác István ezredorvos festménye a gyülekezeti teremben

termékeny vidék. Itt most én legeltem nyájaimat, éppen úgy élek, mint Tuhutum ősiünk: van egy szép tehennem, minden nap fejem, van egy 4 hetes bika borjúja, igen szép; van egy fél éves üszőborjú, két kis csikóm, 72 lovam és 84 emberem. Igazán úgy élek, mint egy ősmagyar, hozzá még a gye- pen, sátorban alszom, van aztán egy kutyám, - és hogy teljes legyen a menaszéria, -

egy kölyök rókám is. Hála Isten, egészséges vagyok. Mindannyitokat ölelem, Pista

2) A képes levelezőlapon R. Pista doktor arcképe látható három saját tulajdonú lovával, embereivel, egy pár ökörrel, borjúval, a róka kölyökkel és a sorokkal: Kedves Anyám, jól vagyok. Itt van az egész menaszéria, még egy kis lánykát is találtunk a leégett faluban, ma jelentkezett érte az anyja. Már a gyerekünknek akartuk fogadni, ruhát varrtunk neki, megmosdattuk, kifésültük, most fuccs! Még róka is van a képen a kutya mellett. Pista

3) Megható, kedves kép: a kis leányt egy fess segédorvos tartja a karján, mákvirágos mezőn. A doktor írja, hogy a kis leány a 79. szanitéz brigád leánya, ahogy föltudtuk cicomázni; közönséges bakaingból készített ruhájában a segédorvosom ölében a Búg vize mellett. Ha nem jelentkezett volna az anyja, hát haza küldtem volna édes anyámnak a kis lengyel porontyot.”

Köszönjük a kiállítás létrehozásához minden közreműködő segítségét és a látogatók érdeklődését.

Dubai és Abu Dhabi magyar szemmel

(Folytatás a 4. oldalról)

Történelmi áttekintés

A Perzsa-öböl mentén, az ásatások minden nagy civilizáció nyomát feltárták. Mezopotámiai, indiai, egyiptomi, görög és római leletek kerültek elő. Krisztus utáni évszázadok pénzérméin arámi felirat olvasható, ez arról tanúskodik, hogy Jézus nyelvét beszélte ennek a vidéknek a népessége. Az iszlám kor előtt 632-ig keresztény hitű volt a lakosság. A szaszanidák és abbászidák idejéből több keresztény templomot és monostort tártak fel, ezek nyilvánosan látogathatók. Az európai államok közül elsőként a portugálok tartottak igényt e területre. 1498-tól őket a hollandok követték, majd a XIX. században a britek igyekeztek itt megvetni a lábukat. 1971. december 2.-án alakult meg az Egyesült Arab Emírségek szövetségi állama.

Gazdaság

A jelenleg uralkodó Maktúm – dinasztia virágoztatta fel az államot, és a család képviselői állnak a városfejlesztések mögött. De ez nem most kezdődött. Az 1894-ben oly mértékben csökkentette az uralkodó a vámterheket, hogy ide kezdett települni egyre több iráni, pakisztáni és indiai kereskedő.

A „fekete arany” felfedezése előtt, hosszú évszázadokon át a térség fő iparága a gyöngyhalászat volt. A híres dubai rózsaszín igazgyöngyök Párizsban is keresettek voltak.

Dubai Burj Khalifa 828 m-es toronyháza

Családunk a toronyház legfelső kilátóján

Kőolajat 1969-ben találtak az emírátus területén, 1991-ben érte el a csúcst a kitermelés. Mára az olaj a nemzeti jövedelemnek már csak a 4%-át adja.

Hagyományosan pezseg az élet a Bur Dubai Souk-ban, (bazarban) ahol textil, fűszer és arany művesek százainak működik az üzlete. Az impozáns sugárutak mellett sorakozó, léleg-

zet elállító felhőkarcolók a legújabb idők sikereiről tanúskodnak. Az állam jelenlegi húzó ágazatai a High Tech kutatás, a pénz piac és az idegenforgalom.

Épített és kulturális örökség védelem

Mindenütt azt láttuk, hogy szisztematikusan őrzik és bemutatják a legrégebbi pálmalevél kunyhótól a vályog házakig, a széltornyokkal ellátott jellegzetes régi palotákig. Számptalan múzeumot és skanzent működtetnek. A szőnyeg és kávé múzeumot magától értetődőnek vettük, de az iskola és a bélyegmúzeum anyaga meglepő volt. A helyi lakosság minden nap a hagyományos viseletben jár, a férfiak hosszú fehér köntösben, a nők hasonló, de fekete ruhában. A mecseteket bizonyos órákban nem muzulmánok is látogathatják. Az imatermek jelzésével utcákon, bevásárló központokban és mindenütt találkozunk. A napi öt imádság ideje alatt a hangszórókon közvetített

Sivatagi tevéfarmon

műsor szünetel, illetve a müezzín éneke válik hallhatóvá. Nagyon népszerűek a régi, hagyományos sportjaik: solymászat, lovaglás, teve hajtás.

Vallási tolerancia

A Kulturális Egyetértés Központ közleménye szerint: „A kulturális és vallási sokszínűség tette az Emírátusokat a régió legnyitottabb és legtoleránsabb, vonzó országává. Lehetővé tették az itt élő külföldieknek, hogy saját vallásukat gyakorolják. Az Egyesült Arab Emírségek vallása az iszlám, a kormányzat engedélyezi a más vallásúak számára, hogy hitük szerint éljenek, de téríteniük nem szabad. Több keresztény és hindu templom működik ma is. Egy kivétel van ezen a területen: izraeli állampolgárok nem léphetnek az Emírátus területére. Ha bárki másnak az útlevelében izraeli pecsét is van, azt sem engedik be az országba.

Abu Dhabiól kb. 80 km-re kellett autózunk, egy temető látogatás miatt. Kint a sivatagban áll az iszlám temető, és több km-el arrább a nem iszlám hitűek temetője, mind a kettő magas kerítéssel körülvéve. Azt tapasztaltuk, hogy ugyan nem tilos a temető látogatás, de az iszlám hitűek mégsem gyakorolják úgy mint mi. Engem mint keresztény férfit, különleges engedéllyel körbe vittek, de Krisztina lányunkat – mivel nő, ide nem engedték be.

Gyarmati István
lelkész

Képek testvérgyülekezeteink életéből...

2014. november 9-én Zelenák József esperes beiktatta Koszta Jolán Enikő lelkészt, a brassói gyülekezet másod-lelkészi tisztebe.

Amerikai testvérgyülekezetünk, a Lutheran Church of the Savior új lelkipásztorát Mark Dean Klecknert 2014. szeptember 14-én iktatták be Bedfordban. Lelkész úr feleségével, Kimberly-vel két gyermeket nevel. Fiúk Noah 25 éves és lányuk Kyria 20 éves.

Ez év őszétől Johnny Nichols Jr. lett a bedfordi gyülekezetben Vianna Pilkongton művészeti vezető utóda.

Mark Dean Kleckner a Lutheran Church of the Savior új lelkipásztora

Az Egyházközség hírei és programjai

Ádventi hangverseny és könyv vásár

December 20-án szombaton 17 órától- Sárváron az evangélikus templomban ádventi hangversenyt ad a Kortárs Keresztyén Kórus. A hangverseny előtt és után (16 órától 19 óráig) a templom előterében a Keresztyén Könyvesház karácsonyra való könyveinek kínálatával várja az érdeklődőket. Tájékozódni és előrendelést leadni a www.eg-igero.hu honlapon lehet.

Ádventi istentisztelet a gyülekezet szórvány területén – December 21-én vasárnap 15 órától az Ikervári Kultúrházban tartunk evangélikus úrvacsorás istentiszteletet.

Kórházi karácsony

December 22-én, hétfőn délután, 15 órától tervezük a sárvári kórházban a bent maradó betegeket és időseket meglátogatni. A gyülekezet ifjúsága több csoportban karácsonyi műsorral szolgál.

Szent este

December 24-én, szerdán, 15:30 órakor Rábapatyon, 17 órától Sárváron várjuk a kis Jézus születését, hagyományosan a hittanos gyermekek szolgálatával.

Karácsony I. ünnepe

December 25-én, csütörtökön 9:30 órától a sárvári evangélikus templomban tartjuk nagy ünnepi istentiszteletünket, közgyónás és úrvacsora közösség lehetőségével.

Karácsony II. ünnepe

December 26-án pénteken 9:30 órától Sárváron, 11 órától Rábapatyon tartjuk ünnepi istentiszteletünket. Azon a napon az utóbbi alkalmon lehet az oltári szentséggel élni.

Karácsony ünnepe utáni vasárnap

December 28-án, vasárnap 9:30 órakor Sárváron, 11 órától Rábapatyon lesz istentisztelet.

Az Egyházközség hírei és programjai

Óév este

December 31-én szerdán 15:30 órától Rábapatyon, 17 órától Sárváron búcsúzunk az óévtől, istentisztelet keretében.

Újév ünnepe

2015. január 1-jén csütörtökön, 9:30 órai kezdettel, a sárvári templomba hívjuk segítségül az Urat az előttünk lévő új esztendőre.

Vízkereszt ünnepe

Január 4-én, vasárnapi istentiszteletünket vízkereszt jegyében tartjuk a sárvári templomunkban.

Ökumenikus Imahét

Január 18. és 25. között kerül megrendezésre a keresztyén egység jegyében az ökumenikus imahét:

- január 18. vasárnap 17 órakor ikervári római katolikus templomban;
- január 19. hétfő 17 órakor a rábapatyi evangélikus templomban;
- január 21. szerda 17 órakor a sárvári református templomban;
- január 22. csütörtök 17 órakor a sárvári evangélikus templomban;
- január 23. péntek 17 órakor a sárvári római katolikus templomban.

Evangélikus farsangi bál

Január 31-én szombaton 19 órától hajnali 4 óráig tervezzük a Luther-rózsa Alapítvány szervezésében és annak javára tartandó 19. farsangi bálunkat. Hagyományosan a Nádasdy-vár termeibe várjuk régi barátainkat és az új résztvevőket. Meghívó és asztal foglalás a szervező bizottság tagjainál, valamint a Lelkészi Hivatalban kapható.

Lelkészi értekezlet

Február 10-én, kedden a Vasi Evangélikus Egyházmegye lelkészi kara Sárváron tartja havi munkaértekezletét.

Gályarab lelkészek emléknapja

Február 15-én, vasárnap 10 órai kezdettel – Sárvá-

ron, a református templomban emlékezünk meg hitvalló elődeinkről, majd a vár udvarán emléktáblájuk koszorúzására kerül sor.

Böjti bibliaóra sorozat

Február 17-én, kedden 17 órakor Rábapatyon kezdjük meg a böjti bibliaóra sorozatunkat. Következő hét keddjén Sárváron folytatjuk, és 6 héten át a változó helyszínre várjuk a jó hittestvéreket. Az utazásban kérjük, figyelmesen segítséget egymást!

Presbiteri csapatépítő nap

Február 22-én, vasárnapi istentiszteletünkhöz kapcsolódóan szervezzük presbiteri napunkat. A délelőtti és délutáni előadások szünetében közös ebédre kerül sor.

Evangélikus borverseny

Március 20–22. között Révfülöpön kerül megrendezésre az összes hazai bor régió evangélikus szőlőseinek és borászainak éves borbírálatára, és ünnepelésére, hálaadásra. Jelentkezni a Lelkészi Hivatalon keresztül lehet.

Templom felújítás

A Rábapaty – bogyoszlói evangélikus iskola-templom és tanító lakás felújítása, valamint bővítése, hála Istennek a végéhez közeledik. A tervezett őszi átadás ideje sajnos nem teljesült, a kivitelezők csúszása miatt. Ideiglenesen az ünnepek idején már használatba vehetjük az épületet, de az átadási ünnepség tavasszal lesz.

Az Egyházközség honlapja

Szeretettel ajánljuk a testvérek figyelmébe a folyamatosan frissülő honlapunkat.. Két féle módon tudnak belépni. Korábbi módszer szerint, az internetes kereső programba beírják nevünket: Sárvári Evangélikus Egyházközség, ezt követően megjelenik az oldal. Újabb módszer alkalmazására azoknak van lehetőségük, akik rendelkeznek okos telefontal.

(Lásd a 3. oldalon található QR kódot!)